

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

P/a Waterschap Zeeuwse
Eilanden
Kanaalweg 1
Middelburg
P/a Postadres: Postbus 1000
4330 ZW Middelburg
T (0118) 62 13 70
www.zeeweringen.nl

Contactpersoon
Ir. C. van der Vliet
T 06-14479527

verslag

Datum
28 augustus 2009

Nummer
PZDT-V-09296 ontw

Bijlage(n)
2

Verslag van voorontwerpoverleg	Wilhelminapolder Oostbevelandpolder
Datum bespreking	27 augustus 2009
Deelnemers	Harm Kortmann Gert Jan Wijkhuizen Simon Vereeke Ylva Peddemors Bram Schouwenaar Annemiek Persijn Robert Jentink Peter Meininger Ad Beaufort Ruud Bosters Margret Bakker Kees van der Vliet Bram Leenhouts
Afschrift aan	Roy van de Voort Silvester Vermunt Maarten Mouissie Annemarie de Jong

Gert Jan Wijkhuizen opent de vergadering en na een korte inventarisatie wie niet aanwezig is, geeft hij het woord aan Kees van der Vliet. Deze presenteert aan de hand van een Powerpoint presentatie de stand van zaken met betrekking tot het ontwerp van het dijkvak Wilhelminapolder Oostbevelandpolder. De presentatie bestaat uit drie delen. Het eerste deel betreft een samenvatting van het startoverleg, het tweede deel bevat de varianten, en hoe en welke keuze is gemaakt. In het derde deel worden een aantal belangrijke zaken er uit gelicht.

Het dijkvak bevindt zich langs het noordoostelijk deel van de Wilhelminapolder en langs de noordzijde van de Oostbevelandpolder, welke aan de west-, zuid- en oostzijde geheel omsloten wordt door de Wilhelminapolder. Ten oosten van het dijkvak bevindt zich het dijkvak Stormesandepolder - Brede Watering Bewesten Yerseke, welke in 2010 zal worden uitgevoerd. Ten westen van het dijkvak bevindt zich het dijkvak Wilhelminapolder-Zandkreekdam, welke qua uitvoering staat gepland voor 2014. Centraal in het dijkvak is het Goese Sas, met de sluis als toegang tot het havenkanaal. Aan de oostkant van het dijkvak ligt het dorpje

014361 2009 PZDT-V-09296 ontw

aliteitVerslag voorontwerpoverleg Wilhelminapolder e

Kattendijke. Kenmerkende elementen binnen het dijkvak zijn verder het schor Nummer 1, aan de westzijde van het dijkvak, het getijdenpoeltje nabij het Goese Sas, de gebroken dijk tussen het Goese Sas en Kattendijke en het gedempte landbouwhaventje van Kattendijke. De inrichting van de gebroken dijk als hoogwatervluchtplaats is in het verleden al volledig uitgewerkt en zal qua ontwerp niet meer wijzigen. Enige aandachtspunten zijn de duur van de uitvoering en het eventueel hergebruik van vrijgekomen materialen in de hoogwatervluchtplaats. Voor de zekerheid moet bij Roy van de Voort gecheckt worden of dit inderdaad zo de bedoeling is. Tevens moet bij Roy nagegaan worden of en wanneer het zeegras op de slikken tussen de gebroken dijk en Kattendijk verplant zal worden.

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

Datum
28 augustus 2009

Nummer

De bekleding van het dijktraject scoort grotendeels onvoldoende, uitgezonderd het basalt tussen dp1638 en dp1646 en het basalt boven de damwand, ten zuiden van de sluis. Door miscommunicatie is het basalt aan de noordzijde boven de damwand van de sluis nog niet getoetst. Ruud Bosters zal hier alsnog zorg voor dragen. De bestaande bekleding is zeer divers en is een mix van Haringmanblokken, basalt, Lessinische, Petit graniet en Doornikse. Nabij het schor komt ook nog een redelijk aantal vlakke blokken voor. De luchtfoto met randvoorwaardenvakken gebiedsindeling wordt besproken. Doordat er tussentijds nog wijzigingen hebben plaats gevonden, is de indeling niet helemaal bijgewerkt. Als bijlage bij dit verslag is een bijgewerkte tekening gevoegd.

Binnen het dijkvak zijn de volgende bekledingstypes technisch en ecologisch toepasbaar:

- Breuksteen, vol en zat gepenetreerd, al dan niet afgestrooid met lavasteen
- Betonzuilen
- Waterbouwasfalt (alleen boven ontwerppeil)
- Betonblokken (vrijkomend en uit depot)
- Basalt (in kleine hoeveelheden en herzetten)

Voor de nieuwe bekleding zijn vier alternatieven opgesteld. Het uitgangspunt bij het opstellen van de alternatieven is twee varianten die voldoen aan het predikaat van (ecologisch) herstel en twee varianten die voldoen aan het predikaat van (ecologisch) verbetering. In alle varianten blijft het basalt tussen dp1638 en dp1645 gehandhaafd. De kleilaag is inmiddels onderzocht en de resultaten zijn bekend, maar het waterschap moet nog haar finale besluit er over nemen. Verder is in alle varianten de bekleding tussen dp1662 en dp1666 het zelfde. In de ondertafel worden ecozuilen toegepast en in de boventafel gewone betonzuilen. Robert Jentink geeft een toelichting op het hoe en waarom van de ecozuilen in dit traject. In de bestaande situatie bevinden de ecozuilen zich voornamelijk in de boventafel. Echter op de onderste 10 cm, welke zich net in de getijdenzone bevindt, groeien enkele bijzondere wieren, die nog niet eerder in Oosterschelde zijn aangetroffen. Het verzoek is dan ook om nieuwe ecozuilen aan te brengen tot een meter boven gemiddeld hoog water (taludlengte?).

Variante 1 wordt gekenmerkt door het toepassen van breuksteen vol en zat in de ondertafel en Haringmanblokken in de boventafel, tussen het haventje van Kattendijke en de havendam van het Goese sas. Het traject tussen het Goese Sas kenmerkt zich door breuksteen in de ondertafel en betonzuilen in de boventafel. In variante 2 wordt het grootste deel van de ondertafel uitgevoerd in gekantelde blokken en betonzuilen. In variante 3 worden ten opzichte van variante 2 de

Haringmanblokken in de ondertafel vervangen voor betonzuilen en de betonzuilen in de ondertafel van variant 2 worden vervangen voor ecozuilen. In variant 4 tenslotte, worden de delen welke in variant 3 zijn uitgevoerd in vol en zat gepenetreerde breuksteen, uitgevoerd in gekantelde blokken.

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

Datum
28 augustus 2009

Nummer

Omdat er vanwege vakanties geen afstemming meer mogelijk was, is in de voorontwerpnootitie op basis van score en kosten in eerste instantie gekozen voor variant 1. In de periode tussen het verschijnen van de voorontwerpnootitie en het overleg heeft er alsnog nadere afstemming plaats gevonden. Het resultaat van deze afstemming is dat er uiteindelijk is gekozen voor een variant, die het midden houdt tussen variant 1 en variant 2. Deze variant, getiteld variant 5, is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Bij de behandeling van de varianten merkt Peter Meininger op asfalt, afgestrooid met lavasteen weliswaar wieren op het asfalt laat groeien, maar dat er voor andere levensvormen, zoals krabbetjes en anemonen geen leefplek meer is. Dit is het gevolg dat er bij asfaltpenetraties geen holle ruimten overblijft.

Na de presentatie wordt nader ingegaan op enkele specifieke stukjes dijk. Tussen diverse ecologen heeft een discussie plaatsgevonden over een eventuele schorrandverdediging voor schor Nummer 1. De eenduidige conclusie luidt dat die niet gewenst is. Het waterschap is er als beheerder verder neutraal in, maar wil dan wel dat de teen op een diepte van een voorland zonder schor wordt aangelegd. Bij een verdieping van twee meter ten opzichte van de huidige visuele teen, een kreukelberm van 3,00 meter en een werkstrook van 3,00 m zal een strook van ca. 12 m worden geroerd. Verder moet de overgang geschikt gemaakt worden voor rolstoelen (vlak asfalt, niet te stijl) en moet er een informatiebord worden geplaatst.

Het getijdenpoeltje zal alleen worden aangepakt aan de landzijde, de zeezijde blijft ongemoeid. De oplossing bestaat in het vervangen van de bekleding het aanbrengen van een kreukelberm, welke in lijn met het talud wordt doorgetrokken en tot de bodem van het poeltje wordt opgevuld met stortsteen. Als bij de maatgevende storm het voorliggende dijkje bezwijkt en het voorland afkalft, zal de hoeveelheid stenen naar voren en beneden rollen, en wordt het geacht lang genoeg stand te houden, om het achterliggende dijklichaam niet af te laten schuiven. Robert Jentink merkt bij de voorgestelde oplossing op dat nadere afstemming met de ecologen noodzakelijk is, om te voorkomen dat het net niets wordt. Onderwerp van nader onderzoek is de wijze van uitvoering. In de huidige situatie is het poeltje altijd gevuld met water. Het is in de uitvoering echter onvermijdelijk om (een deel) van het poeltje door te zetten. Verder zal er ook de nodige aandacht besteed moeten worden aan een waterslot, daar waar de primaire waterkering en het dijkje elkaar raken, zodat het poeltje niet onderlangs leeg loopt. Verder is het ook de bedoeling dat het poeltje wat uitgebaggerd wordt. Voor het vrijkomend slib zal echter nog een oplossing gevonden moeten worden.

Ten zuiden van de sluis bij het Goese Sas bevindt zich een uitwateringsbuis van zagerkwekerij Topsy Baits. Omdat er continue water over de bekleding over het talud stroomt, wil het waterschap daar een glooiing van breuksteen, vol en zat gepenetreerd met asfalt. 150 m terug passeert de primaire waterkering de zuidelijke strekdam van de toegang tot de sluis. Deze wordt geacht tijdens de maatgevende storm verloren te gaan. Daarom zal achter de strekdam een

verborgen glooiing aangebracht worden. Tussen de havendam en de uitstroombuis en de strekdam wordt daarom ook in de ondertafel breuksteen, vol en zat gepenetreerd en afgestrooid met lavasteen, worden aangebracht en in de boventafel betonzuilen.

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

Datum
28 augustus 2009

Nummer

Het haventje van Kattendijke zal achterlangs worden gepasseerd, middels een verborgen glooiing van breuksteen, vol en zat gepenetreerd. Omdat niet bekend is wat er precies in de grond zit, moet in het bestek de nodige voorzieningen worden opgenomen.

Er is een concept tekening met de bedachte transportroutes. Aan de oostzijde zal grotendeels gebruik gemaakt worden van de transportroute van de Stormezandepolder en een groenstrook aan de binnenzijde van de dijk. Aan de westzijde is het wat lastiger. De enige weg die van zichzelf geschikt is voor vrachtverkeer in twee richtingen, is de Lange Weg. De weg langs de dijk is vrij smal en zal moeten worden voorzien van passeerstroken. Eén en ander wordt nog nader bekeken en er zal nog overleg plaats vinden met de maatschap Koninklijke Wilhelminapolder en de gemeente Goes.

Na het bespreken van de transportroute is er vanuit de diverse disciplines nog de mogelijkheid om vragen te stellen of opmerkingen te maken. Annemiek Persijn en Robert Jentink hebben verder niets toe te voegen aan hetgeen is besproken over de wieren. Met betrekking tot broedvogels zal Peter Meininger aangeven welk stuk landbouwgrond hij eventueel in gedacht heeft als alternatieve broedplaats. Vervolgens kan worden bekeken of de maatschap Koninklijke Wilhelminapolder bereid is hier aan mee te werken en tegen welke prijs. Verder zal er goed gekeken moeten worden naar de fasering. Dat zal nog niet eenvoudig worden, daar het langste stuk tussen twee overgangen 3,7 km is.

Ad Beaufort merkt nog op dat er in de hoek bij dp1629 veel overlast is van rottend zeesla. Ad zal zelf bekijken hoe het opruimen van de zeesla eenvoudiger gemaakt kan worden.

Margret Bakker is van mening dat het nieuwe ontwerp een lappendeken is. Dit wordt echter voor een groot deel veroorzaakt de lengte van het traject (5,7 km) en de basalt welke gehandhaafd blijft. Daarbij blijft het beeld aan de zijde van Kattendijke min of meer gelijk aan dat van het voorgaande werk (Stormezandepolder). Margret maakt na het overleg een afspraak met Kees van der Vliet.

Gert Jan Wijkhuizen stelt de vraag wat nu de status is van het openstellen van het onderhoudspad tussen dp1652 en dp1658.

Kees van der Vliet vraagt aan Ad Beaufort wat de status is van het teenonderzoek. Bram Schouwenaar antwoordt dat hij halverwege is.

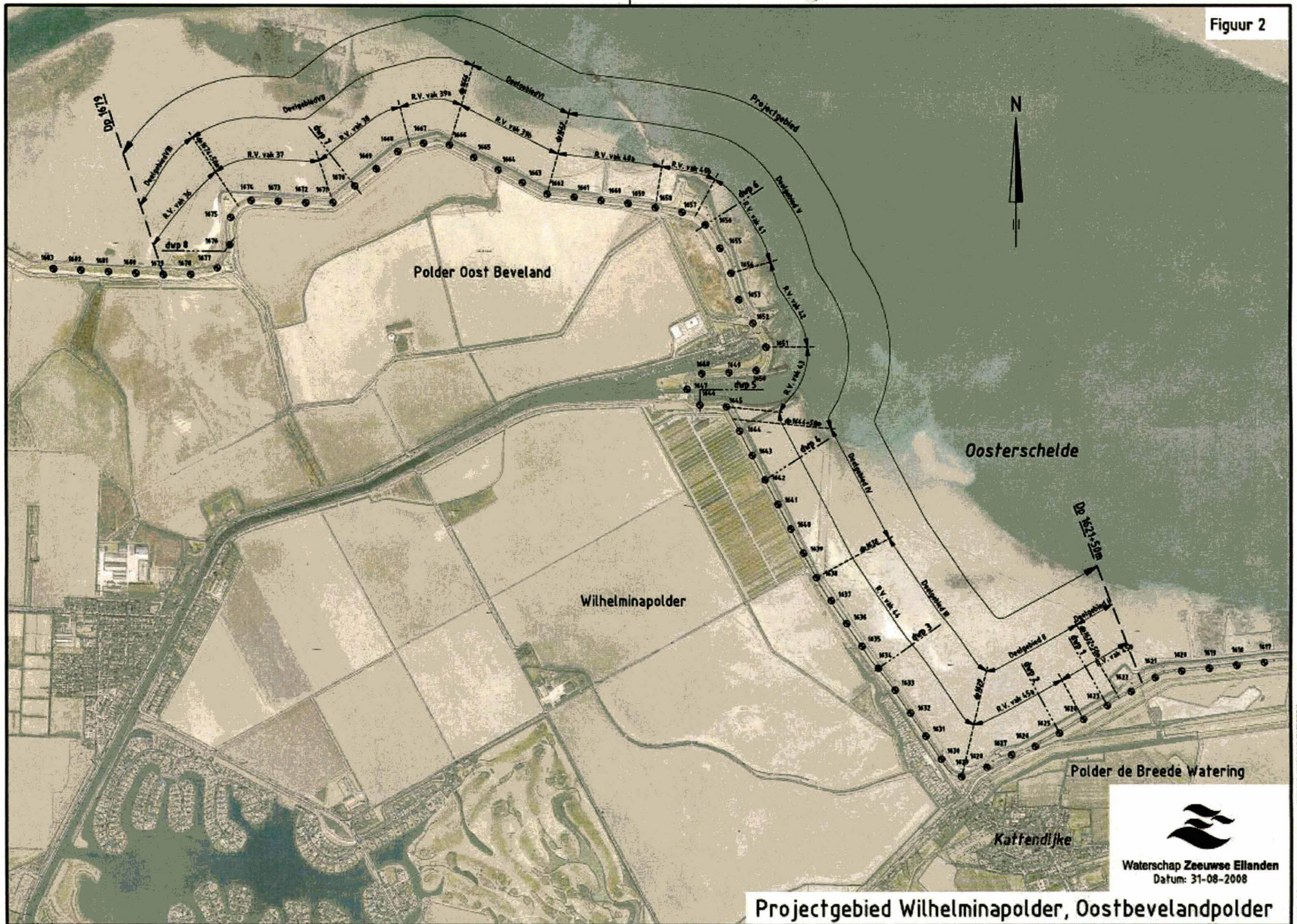
Tot slot worden alle openstaande actiepunten nogmaals doorgenomen, maar deze blijken allemaal al aan de orde te zijn geweest.

Actielijst:**Rijkswaterstaat Zeeland**
Projectbureau Zeeweringen

Actie	Houder
Afstemmen transportroutes met maatschap Koninklijke Wilhelminapolder en gemeente Goes.	Ad Beaufort / Kees van der Vliet
Aangeven locatie alternatieve broedplaats	Peter Meininger
Overleg tijdelijk huren stuk land als alternatieve broedplaats.	Ad Beaufort / Kees van der Vliet
Werkzaamheden dijkverzwaring afstemmen met Topsy Baits.	Ad Beaufort / Kees van der Vliet
Nagaan haalbaarheid onderwaterdepot.	Kees van der Vliet
Overleg met pachter dijkvak.	Ad Beaufort
Toetsen basalt boven noordelijke damwand Goese Sas.	Ruud Bosters
Oplossing vinden voor vrijkomend slib getijdelpoeltje.	Ad Beaufort / Kees van der Vliet
Nagaan of uitvoering HVP Gebroken Dijk gelijktijdig wordt uitgevoerd.	Kees van der Vliet
Nagaan of en wanneer zeegras wordt verplant.	Kees van der Vliet

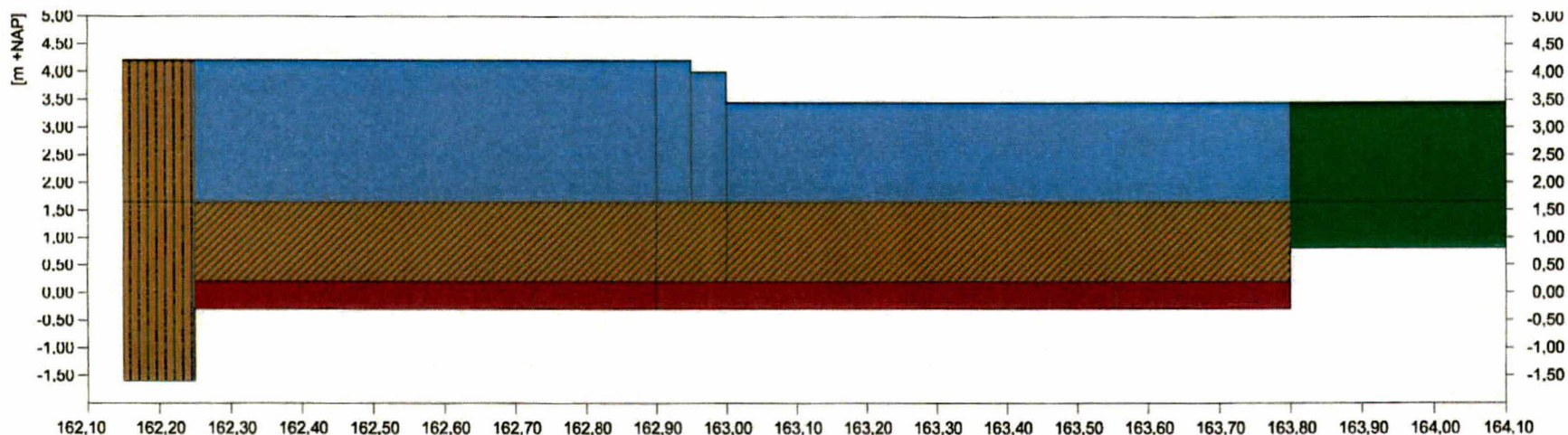
Datum
28 augustus 2009**Nummer**

Figuur 2

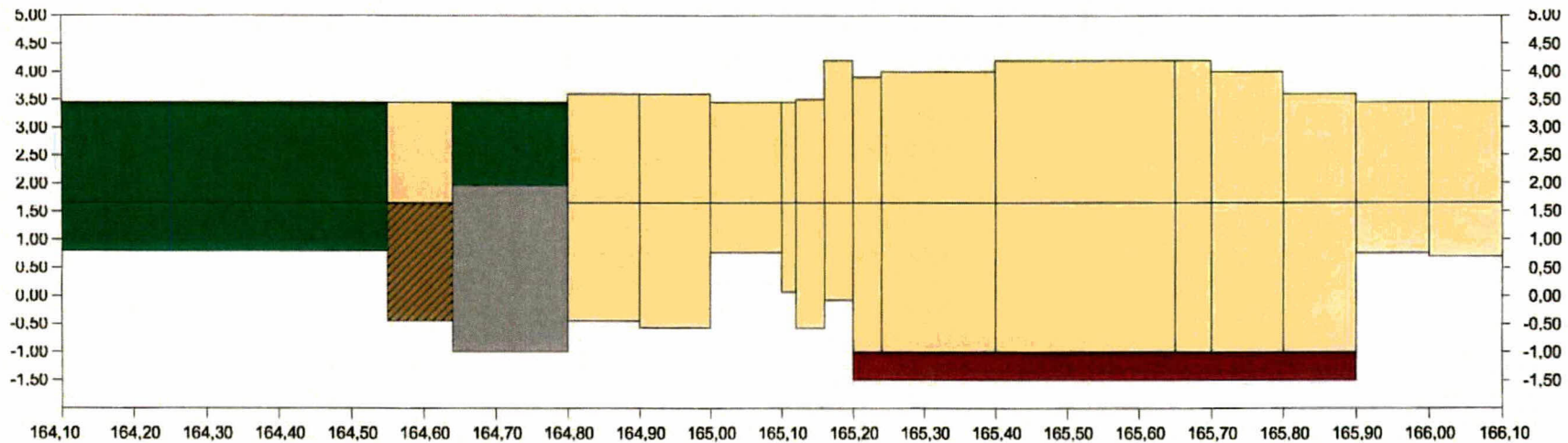

Waterschap Zeeuwse Eilanden
Datum: 31-08-2008

Projectgebied Wilhelminapolder, Oostbevelandpolder

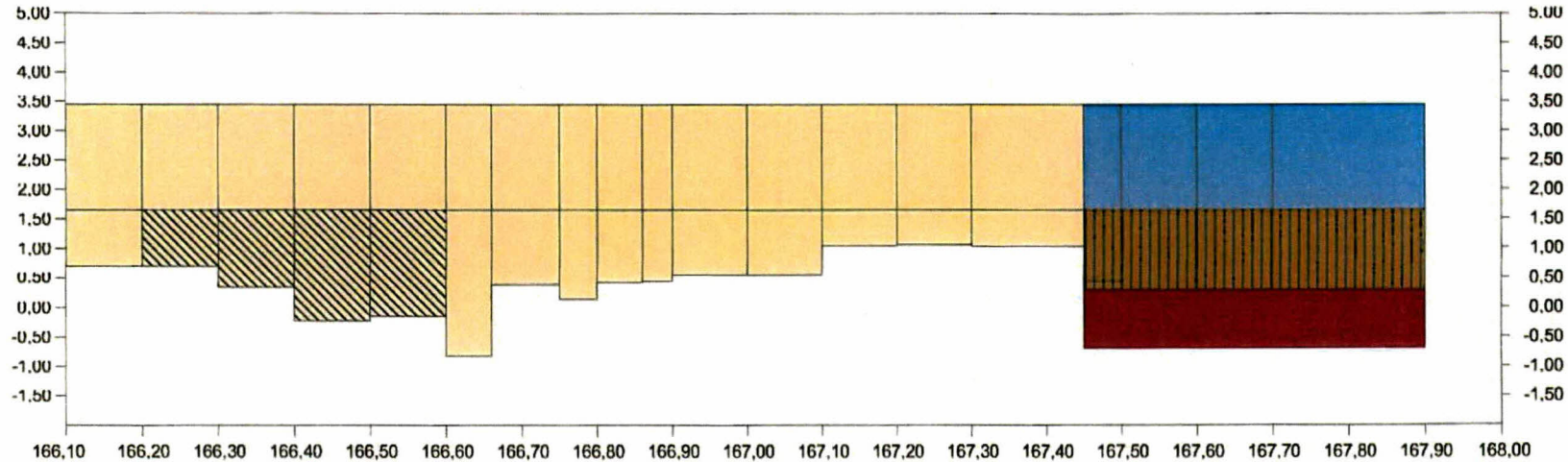
Legenda

1	asfalt	13,4,5	betonblokken gekanteld	28,4	petit graniet		plaatbekleding	—	kruinlijn
5/5,1	open steenasfalt. Fixstone	29	koperslakblokken	28,5	granietblokken	20/21	gras	—	betonpenetratie
27	betonzuilen		basalt	28	overige natuursteen	17	doorgroeistenen	—	asfaltpenetratie (vol en zat)
10/11	betonblokken	28,1	Vilvoordse	kb	kreukelbem	56	keermuur ed	—	asfaltpenetratie (patroon)
11,1	Haringmanblokken	28,2	Lessinische	7/9	gepenetreerde breuksteen		overige bekleding	—	asfaltpenetratie (Ecotlaag)
11,2	diaboolblokken	28,3	Doomikse	25	breuksteen	—	stortsteenlijn	—	ecotolaag

Legenda

1	asfalt	11.4/16	betonblokken gekanteld	28.4	pelit graniet	20/21	gras	—	kruinlijn
5/5.1	open steenasfalt, Fixstone	29	koperstakblokken	28.5	granietblokken	17	doorgroeistenen	—	betonpenetratie
27	betonzullen	28.1	basalt	23	overige natuursteen	56	keermuur ed	—	asfaltpenetratie (vol en zat)
10/11	betonblokken	28.2	Vilvoordse	kb	kreukelbem	56	keermuur ed	—	asfaltpenetratie (patroon)
11.1	Harinmanblokken	28.3	Lessinische	7/9	gepenetreerde breuksteen	—	overige bekleding	—	asfaltpenetratie (Ecolaag)
11.2	diaboolblokken	28.3	Doornikse	25	breuksteen	—	stortsteenlijn	—	ecotoplaag

Legenda

1	asfalt	11,4	betonblokken gekanteld	28,4	pelit oraniel		plaatbekleding	—	kruinlijn
5/5,1	open steenasfalt, Fixstone	29	koperslakblokken	28,5	oranielblokken	20/21	gras	—	betonpenetratie
27	betonzuilen		basalt	28	overige natuursteen	17	doorgroeistenen	1,01	asfaltpenetratie (vol en zat)
10/11	betonblokken	28,1	Vilvoordse	kb	kreukelberm	58	keermuur ed	+	asfaltpenetratie (patroon)
11,1	Haringmanblokken	28,2	Lessinische	7/9	gepenetreeerde breuksteen		overige bekleding	///	asfaltpenetratie (Ecolaaq)
11,2	diaboolblokken	28,3	Doornikse	25	breuksteen	---	stortsteenlijn	///	ecotoplaag